

# SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udeležba Katol. tiskovnega društva  
določajo list brez posebne  
ročnice. — Uredništvo: Koroska  
cesta št. 5. Nakopi se ne vržejo.  
Upravičeno sprejema naročnike  
inseste in reklamacije. Čas  
insertov po dogovoru. Za  
kratne oglase primeren pogoj.  
Nezaprta reklamacije se pošiljajo  
prosto.  
— Telefon št. 220. —

50 števil.

Maribor, dne 8. decembra 1921.

55. letnik.

## Zunanja politika beograjske vlade.

Uvod.

V časopisih čitate o notranji in zunanji politiki te ali one države. Da nas bodo naši čitatelji pozneje lažje razumeli, se hočemo uvodoma pobaviti s vprašanjem: Kaj je notranja in kaj zunanja politika?

Beseda „politika“ ni slovenskega izvora in pomeni: nauk o vodstvu državnih poslov. Če bi se hoteli natančneje izraziti, bi morali uporabiti izraz „državna politika“. Imamo pa tudi komunalno (občinsko) politiko, to je izkušnost v vodstvu občinskih poslov, nadalje finančno ali denarnogospodarsko politiko, prosvetno ali naučno in celo vrsto takih in enakih „politik“. Kakor torej vidimo, je z besedo politika označena gotova smer, v kateri se giblje udejstvovanje voditeljev ali zagovornikov tega ali onega programa (načrta). V notranji politiki n. pr. zasledujejo državni sledečo težnjo: čim najboljšo upravo; red in varnost pa kot predpogoj uspešnega razvoja države na znotraj. Notranja politika je nekaka zasebna stvar države same. Kakor ima človek svoje osebne zadeve, katerih ne razodeva vsakemu človeku, tako je tudi smer notranje politike stvar dotične države. Dokler ta smer ni naperjena proti varnosti ali obstanku kakšne sosedne dežele, tako dolgo se navadno države med seboj ne brigajo za notranjepolitična vprašanja posameznih držav. To smo zlasti videli na Madžarskem. V notranjosti te države je par krat močno zavrelo. Najprej so se pod vodstvom Bele Kuna polastili komunisti vladne oblasti, pred par meseci pa je razkralj Karl s svojim nenadnim povratom razburil vse duhove. Dokler so na Madžarskem vladali komunisti, niso sosedne države razen varnostnih ukrepov ob mejah ničesar posebnega ukrenile. Iz enostavnega razloga, ker ni bilo delovanje komunistov v toliki meri naperjeno proti obstoju sosednih držav, kakor Karlova pustolovščina.

In zunanja politika? Ze označba „zunanja“ (politika) nam pove, da je s tema besedama zamišljen tisti del splošne državne politike, ki je namenjen vodstvu in nadzoru odnošajev države napram sosednim deželam. Znano je in mislimo, da nam ni treba posebej razlagati, kako je v vsaki vladni delo razdeljeno. Vsak minister ima po zakonu odmerjen svoj delokrog. Min. predsednik je glava in duša ministrskega sveta. On je odgovoren parlamentu, iz katerega je izšel, in vladarju, ozir. predsedniku republike.

Finančni minister je gospodar drž. imetja. Drugi ministri nadzorujejo: prosveto ali šolstvo, železnice, pošto itd. Med najvažnejša ministrstva pa spadajo notranje in zunanje zadeve. V naši Kraljevini SHS ministruje notranjim zadevam demokrat Svetozar Pribičević, zunanje zadeve pa vodi min. predsednik Nikola Pašić sam.

### Srbsko-francosko „prijateljstvo“.

Oglejmo si torej zunanjo politiko sedanje Pašičeve vlade. Stari Pašić je v bivši kraljevini Srbiji bil kot vodja zunanje politike na dobrem glasu. On se je pred vsem opiral na prijateljstvo, ki ga je carska Rusija gojila napram mali Srbiji. In res je bil pred vojnim izbruhom l. 1914 takratni ruski poslanik na beograjskem dvoru neki Hartwig, dober prijatelj Pašičev. Srbsko-francosko prijateljstvo, ki se za časa carske Rusije ni bilo tako močno razvito, se je iskreneje razvilo šele tedaj, ko je v Rusiji izbruhnil boljševizem in ko Srbija ni imela več svojih carskih zaščitnikov.

Mala Srbija je v svetovni vojni stala ob strani velikih zaveznikov. S časom so se vezi med Francozi in Srbi silno zaožile. Kljub temu, da je vrhovno vodstvo francoske armade pošiljalo bežne Srbijance na najbolj izpostavljena mesta nemško-francoske fronte, kjer so jih ravno tako brezobzirno uporabljali, kakor svoje marokanske črnce, je vendarle vladalo med Parizom in Beogradom prijateljsko razmerje. Srbski veljaki so dobro vedeli, da se morajo nasloniti na ono izmed vodilnih velesil in zato so si pač izbrali Francijo. Istotako je pa imela tudi Francija svoje prikrita namene, katerih Srbijancem ni kar tako kratkoma razodela.

Ko je po končani svetovni vojni zrasla iz avstro-ogrskih ruševin in uničene Srbije sedanja Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, so srbski državniiki tudi naprej stali vsa svoja upanja v — Francijo. Upali so, da nam bo Francija v jadranskem vprašanju zvesto stala ob strani in da bo podpirala naše upravičene zahteve napram Italijanom. Zmotili so se temeljito. Francija je imela kot zaveznica velesile Italije napram tej državi svoje obveznosti in se ni smela odločno postaviti na stran male Jugoslavije. Naši državniiki so v svoji zaljubljenosti napram Franciji pričakovali rešitve iz Pariza, toda Francozi nas niso hoteli rešiti. V jadranskem vprašanju ozir. rešitvi tega vprašanja so se Francozi postavili na stran Italije. Na Koroskem so Francozi sicer dejansko res pokazovali nam prijazno stališče, odločno se pa le niso zavzeli za svoje zaveznike. Iz tega je razvid-

no, da je naša zunanja politika ostala kljub dvomljivim uslugam Pariza usmerjena v francoskem pravcu.

### Vlada nima smisla

za smotreno zunanjo politiko.

O kakšni določno zasnovani zunanji politiki pa pri nas ni govora. Gospod Pašić vodi zunanjo politiko se daj že eno leto in brez — parlamenta, brez volje ljudstva. Kam vodi taka samodržna politika, smo videli v naši polomiji glede albanskega vprašanja. Naše čete so dobile nalogo, zasesti nekatero albanske vasi onstran mejne črte, ki jo je določil vrhovni svet v Parizu. Albanci so se nato pritožili pri Zvezi narodov v Zenevi in posledica tega je bila, da je angleški min. predsednik Lloyd George postavil našo državo oz. vlado pred mednarodno razsodišče. Kako nerodno je beograjska vlada vodila svojo zunanjo politiko, je razvidno tudi iz dejstva, da je poslala v inozemske prestolice nespodobne, ponajveč še celo nepoštenne diplomatske zastopnike naše države. V inozemstvu namreč presojaajo ugled kakšne države po osebnosti, ki jo slučajno zastopa. Kaj naj si n. pr. Cehi mislijo o naši državi, katero zastopa v Pragi samostojnež dr. Bogomil Vošnjak, kateremu so profesorji javno očitali, da je govoril — neresnico? V drugih državah pa so naši poslaniki zakrivili večje ali manjše umazanosti, kakor n. pr. tihotapstva itd. Zato se pa nikakor ne smemo čuditi, ako nas svet motri z nezaupljivimi pogledi.

Zunanjepolitični grehi beograjske vlade so tako številni, da jih ne moremo navesti. Ako bi v državi sami zadovoljili upravičene želje Slovencev in Hrvatov, bi se tudi ugled naše države v inozemstvu dvignil. Nizkega stanja našega dinarja niso zakrivili „trdovratni“ opozicionarci med Slovenci in Hrvat, pač pa tisti, ki delajo brez enih in drugih vse našo notranjo politiko. Ker so pa izključili Slovence in Hrvate s svojo trmo in s centralizmom iz parlamenta, ni mogoča ureditev notranjih razmer.

V državi pa, kjer parlament ozir. ljudski zastopniki ne določajo zunanje-političnih smeri, ni mogoče pričakovati izboljšanja odnošajev napram sosednim državam.

Skrajni čas je že, da se vlada spomni naših prikritih in odkritih sovražnikov onstran mej, da s svojo brezglavo zunanjo politiko ne bo izživela novega sovraštva in da postavi vodstvo zunanje politike čimprej pod nadzorstvo parlamenta!

### Somišljeniki darujte za sklad KZ.

precej več zaupam pošteniaku, kakor temelje — In potem ga boš vščipnil!

In vščipnil me je zopet in me pomislivo gledal.

„In če me potrebujete, ti veš, kje me najdete, Jim! — Na istem mestu, kjer si me našel danes ti! In tisti, ki pride k meni, naj nosi belo zastavo in sam naj pride. In povedal jim boš tole: Ben Gunn ima svoje razloge —!“

„Dobro!“ sem dejal. „Mislim, da razumem tvoje govorenje. Ti nam imaš nekaj povedati in bi rad govoril z graščakom ali pa z zdravnikom. In najdeta te, kjer sem te našel jaz. Je to vse —?“

„In kedaj, hočeš vprašati?“ je pridjal. „Kedaj? Oč poldneva pa približno do šestih zvečer!“

„Dobro!“ sem odgovoril. „In zdaj lahko grem?“

„Ne boš pozabil?“ je boječe ponavljal. „Dosti več zaupa, boš dejal in svoje razloge ima. Svoje razloge ima, to je glavna stvar. Mož z možem, tako se bomo pomerili. Dobro torej!“ — Se me je držal za roko — „mislim, da lahko greš, Jim —. In, Jim, ako boš videl tistega Silverja, — jeli, ne boš me izdal! Za nobeno ceno ne! — Dobro! In —.“

## Nezadovoljnost samostojnih in demokratov z deljeno Slovenijo.

Samostojni in demokrati so doslegli s kupljenim izdajstvom slovenske avtonomije na mariborsko in ljubljansko oblast razkosano Slovenijo.

Dokler je bila deljena Slovenija samo še na jeziku in papirju samostojno-demokratskih ljudskih zapeljivcev, je še marsikateri zaslepljenec verjel v upravni blagor mariborske ter ljubljanske oblasti. Komaj pa so začeli iz Beograda tudi uresničevati upeljavo dveh oblasti, pa so že sedaj nad razkosano Slovenijo razočarani demokrati očetje in samostojni sinovi centralizma.

### Razočarani samostojni.

Samostojni so obljubljali, da bodo pčistnili pod mariborsko oblast celotno Štajersko, Korosko in Prekmurje. A ta obljuba samostojnih poslancev je danes neizpolnjena, ker dobi Ljubljana brežiški okraj, del kozjanskega — dolinlendavsko okrožje v Prekmurju so pa prideli Varaždinu.

Ravno razkosanje Slov. Štajerske je bridko zadelo poslanca Ureka ki je zagotavljal svojim rojakom Posavčanom upravni blagoslov Maribora, ker Ljubljana ni pokazala doslej dovolj smisla za štajerske potrebe in težnje.

Urekov obljube je zmešal, prekrizal in uničil Beograd, Drenikove pa bo razblinila najbrž Ljubljana. Te dni je namreč odposlal v Beograd gospod ljubljanski kraljevi namestnik-radikal Hribar svoj načrt glede razdelitve — Slovenije na dve oblasti. V tem načrtu predlaga g. namestnik beograjskim oblastnikom, da naj pripade ljubljanski oblasti tudi Celje. Ako bodo poslušnili v Beogradu še g. Hribarja, potem dobi Ljubljana najlepše in najbogatejše kraje kot n. pr. trboveljski premogovniki, mariborska oblast pa bo napram ljubljanski na vseh koncih in krajih na malo pristrižena. Kako kisló razočarano bodo sprejeli samostojni Hribarjev načrt naše upravne razdelitve, si pač lahko živo predstavljamo.

### Nezadovoljni demokrati.

Z delitvijo Slovenije na dve oblasti pa niso samo nezadovoljni samostojni kimavoči, ampak tudi očetje te brezglave upravne mesarije — demokrati. Staroliberalno glasilo „Slov. Narod“ je začel bruhati zadnje dni ogenj in žveplo na nesmisel razkosavanja Slovenije, ker bo tirjala ta de-

## Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Zelo imam za deset dni. Danes smo prišli na suho in razvili angleško zastavo nad kočo otoka. Tom Redruth, lastnik služabnik, je padel — zadet od uporniške krogle. Jim, ladijski vajenec in strežnik —

Premišljeval sem, kako neki se goji našemu Jimu —

Jasen klic se oglasi zunaj v gozdu —

„Nekdo nas kliče!“ javi Hunter ki je bil na straži.

„Doktor! Graščak! Kapitan —!! Halo, Hunter, ali ste to vi —?“ se je čulo zunaj.

Planil sem k vratom in — prišel ravno o pravem času, da sem videl, kako je naš Jim živ in zdrav lezel — brez plot.

XIX.

(Pripovedovanje nadaljuje zopet Jim.)  
Ko je zagledal Ben Gunn angleško zastavo nad drevjem, se je ustavil, me prijel za roko in sedel.

„To so tvoji prijatelji, Jim!“ je dejal. „Prav gotovo!“

„Jaz pa mislim, in verjetno je, da so uporniki!“ sem odgovoril.

„Kaj še!“ je vzkliknil. „Na otoku, kakršen je ta, kjer pristanejo kvečjemu roparji in drugi srečolovci take vrste, na takem otoku bi Silver razvil črno uporniško zastavo, bodi prepričan! — Ne, to so tvoji prijatelji! — Stepli so se in računam, da so zmagali tvoji ljudje, in sedaj so se utaborili v koči, ki jo je v davnih časih postavil stari Flint. — E, ta človek je imel glavo na pravem mestu, tale Flint! Izvzemši edinole rum, mu ni bil nihče na svetu kos! Nikogar se ni bal, ta človek! Le Silverja še! — Silver, ta mu je bil kos!“

„Dobro!“ sem dejal. „Rečimo, da je tako, kakor praviš! — Tem več je razloga, da pohitiva k našim prijateljem!“

„Ne, dragi moj!“ je odvrnil Ben. „Ti si dober človek, ali pa se motim, dober človek si, — pa mlad si še! — Ben Gunn pa je star in nezaupen. — Niti za steklenico ruma bi ne šel s teboj, ne, dokler ne vidim tistega tvojega graščaka in ne dobim od nje — častne besede. In ti ne boš pozabil mojih besed, — da precej več, veš,

Strel je zagrmel in krogla je prizvižgala in prilomila skozi drevje in se zarila v pesek komaj kakih 100 m od naju.

V trenutku sva bila narazen in sva bežala, eden proti notranjščini otoka, jaz pa proti obali.

Se celo uro so streljali uporniki v kratkih presledkih in krogle so treskajoč padle med drevje. Skrival sem se za debli in grmičjem in za nizkimi peščenimi valovinami, kakršnih je bilo polno na tej strani otoka, nisem se bal več nerodnega streljanja in četudi nisem smel naravnost h koči, kamor so krogle letele najgosteje, sem go dolgem ovinku proti vzhodu končno vendarle prilezel do obrežja in bližju koči.

Solnoe je zahajalo. Veter je pihal sem od morja in šumel med drevjem osek je dosegla svojo najnižjo točko in široki pasovi peska so ležali suhi ob bregu. Zrak je bil hladen po dnevi ni vročini in zeblo me je skozi moje lahko suknjico.

„Hispaniola“ je še ležala na svojem sidrišču in na njenem srednjem jadrniku je vihrala — črna uporniška zastava. Ravnokar se je zopet zabliskalo na ladji, grom se je razletel po

litev za naše že itak skrajno slabo finančno stanje. Se danes nepregledne stroške, dvakrat več kot dosedaj drago plačanih uradnikov, je pa tudi koledar pri sedanjem obupnem pomanjkanju stanovanj v Mariboru neizpeljiva. Torej celo kolikor toliko trezno misleči demokratje, ki upoštevajo naše bedno denarno stanje in stanovanjsko beraštvo, so se postavili odločno in javno proti udeležitvi dveh oblasti v Sloveniji.

Po ustavi deljena Slovenija — komaj na papirju rojeno centralistično država, nima nasprotnikov samo v vrstah opozicije, ampak že uvidevajo njeno življenjsko nesposobnost tudi njeni očetje demokrati.

**Deljena Slovenija — up Nemcev.**

Delitve slovenskih pokrajin ne pozdravljajo nobeden resno ter res državno misleči Slovenec, ampak ta centralistični upravni nestvor je le voda na vsenemški mlin.

Izguba: Koroške, Reke, Baroša, baškega trikota in Skadra so nas že več kot dovolj izsolale v prepričanju, da smo obdani krog in krog od sovražnikov, ki neprestano prežijo, kako bi nas še bolj pristigli.

Deljena Slovenija je zopet en nov up za naše stare nemške sovraže, da nam kot razkosanim na dve oblasti odtrgajo kraje do Drave. Vsenemskim nakanam o razmahu proti jugu bi edino lahko uspešno kljubovala enotna in avtonomna Slovenija; nikakor pa ne dve slabotni upravni zaplati, ki se še boste ribali med seboj.

Brž kot ne še lahko doživimo, da se bomo sprijeli s kakim sosedom in da nas bodo v nagrado po pariški ali londonski navadi pristigli ravno na severni meji, ki je najbolj skeleč trn v peti avstrijskih in rajhovskih Nemcev, ki še nikakor niso opustili svojega prodirnega načrta: Vsaj do Drave!

**Kdo edini ima prav?**

Naša stranka je edina uvidela takoj v začetku, kaka opasnost bi bila deljena Slovenija in zahtevala avtonomijo Slovencev z Ljubljano kot upravnim središčem.

Kako edino pravo smo zadeli z našim volilnim geslom: Za avtonomno Slovenijo! Vidimo danes ne samo mi, ampak tudi volilni samostojni in demokratični glasovi, ki že javno priznavajo, kako prazno volilni manevar so bile obljube o blagoslovu dveh upravnih oblasti v Sloveniji.

Pretežna večina slovenskega naroda je že uvidela kolj skraja nesmišelnosti delitve Slovenije, danes se že tudi ogrevajo za avtonomijo medvolitveni tozadevni kratkovidneži, ki že čutijo, kako se jim bodo za izdajstvo slovenske avtonomije osvetile ljudske mase pri prihodnjih volitvah.

## Proračun vrhovne državne uprave.

V „Gospodarju“ smo se že bavili s posameznimi postavkami državnega proračuna. Tokrat se hočemo le dotakniti ogromnih števil proračuna

okrožje in krogla je prižvižgala med drevje. To je bil njihov zadnji strel.

Obležal sem mirno na tleh in poslušal.

Nekaj so razbijali s sekirami na obrežju blizu kože — naš čoln, kakor sem pozneje opazil. Blizu izliva enega od obeh močvirnih potočičev je žarel velik ogenj med drevjem. Med ognjem in med ladjo je neprenehoma potoval uporniški čoln. Kričali so v njem kakor otroci. Pa iz njihovih glasov je govoril rum —

Končno sem zasodil, da je pot li koži varna dovolj.

Precej blizu obrežja sem bil, na peščenem polotoku, in ko sem se dvignil na noge, sem opazil nekoliko dalje zunaj na polotoku med grmičjem samotno, visoko skalo belosive barve. Koj sem si mislil, da bi to utegnila biti čista bela skala, o kateri je govoril Ben Gunn. Da ima pri njej skrit svoj čoln lastnega izdelca. Morebiti, sem računali, bomo čoln kedaj rabili, in dobro je, da vem, kje je skrit.

Plažeč se med drevjem sem končno prišel do ploča. Moji prijatelji so me prisrčno sprejeli.

Povedal sem jim svojo zgodbo, nato pa sem se ozrl po koči,

vrhovne državne uprave.

Stroški za vrhovno državno upravo znašajo 173.799.104 dinarjev ali 498.755.107 kron. Od te svote odpade za vzdrževanje kralja 2.700.000. Izdatki za narodno skupščino znašajo skupno 22.965.000, od te svote odpade na poslanske dnevnice 18.605.000. Obresti in odplačevanja državnih dolgov znaša 165.170.200 dinarjev. Predsedstvo vlade stane letno 3.346.280 dinarjev, državni svet 825.840 dinarjev, glavna kontrola finančnega ministrstva 3.937.737 dinarjev. Kraljevi dvor in pisarna porabita letnih 1.036.650 dinarjev. Samo pisarna kraljevih ordenov (odlikovanj) izkazuje letnih 624 tisoč 112 dinarjev izdatkov. Izvanredni izdatki v obče znašajo 187.170.400 dinarjev; tiskanje novih bankovcev 3.500.000, kovanje novcev 15 milijonov, razlika na vrednostnem tečaju za odplačevanje tujih valut 14.357.000, za odplačevanje turške veleposesti v Bosni in Hercegovini 90 milijonov, za neizplačane uradniške penzije, plače itd. 64.315.400.

Izdatki za letno odplačevanje drž. dolgov samo za Srbijo 45.974.050 dinarjev; a redni ter izvanredni izdatki za Srbijo: penzije vzdrževanja, na rodno zaslužna priznanja in obveznosti iz preteklega leta znašajo svoto 32.750.000 dinarjev. Vsi vrhovni izdatki za Srbijo dosežejo svoto 78 milijonov 725.050 dinarjev.

Crnogora izkazuje v računu za letno odplačevanje državnih dolgov 588.000 din., ostali redni in izvanredni stroški znašajo 1.093.400. Glavni izdatki za Crnogoro toraj znašajo skupno 7.181.400 dinarjev. Za Bosno in Hercegovino so preračunani redni in izvanredni izdatki z draginjskimi dokladi na 132.774.008 kron.

Za Dalmacijo znašajo skupni izdatki 34.766.664 kron. Hrvaška in Slavonija dobita za pokojnine in draginjske doklade 117.137.876 kron.

Pokojnine z raznimi dodatki znašajo za Banat, Bačko in Baranjo 46 milijonov 930.000 kron.

Skupni izdatki za celotno Slovenijo so odmerjeni na 40.930.000 kron.

Tak je toraj proračun vrhovne državne uprave v najglavnejših obrisih K posameznim točkam proračuna se še bomo povrnili.

## Vprašanje draginje rešeno — samo za ministre.

Od kod draginja? Zakaj so davki vedno večji? Zakaj ni urejen proračun? — Riba smrdi pri glavi! Vsak minister ima čez milijon dohodkov! —

Na eni zadnjih sej zakonodajnega odbora je vstal poslanec zemljoradniške stranke Lazič ter protestiral proti ogromnim državnim izdatkom za vladinove. Ministri so si sami nakazali 45 procentno draginjsko doklado in tako ima danes vsak dnevno: redne plače 1840 K, draginjske doklade 1160 K, poslaniških dnevnice 480 K, kar je skupaj na dan 3280 K, na mesec 98400 K, na leto pa 1.197.200 K.

Vsa je bila narejena iz neotčesanih borovih hlebov. Tudi pod je bil iz hlobov in približno za poldrugi čevlji dvignjen nad peščenimi tlemi. Pri vodu je bila nekaka voža, tam je izviral mahen studenec.

Zanimiv je bil, ta studenec. Umni in previdni graditelj kože je naredil studencu globoko jamo, vanjo je zakopal star ladijski kotel s preluknjanim dnor. Skozi to luknjo je vrela voda v koči, ga napolnjevala do vrha in se črez rob odtekala nazaj v pesek, kjer se je izgubljala.

Pohištva seve nikakega ni bilo v koči. V kotu je ležalo par začrnelih kamenov in preko njih kamenita plošča. To je bilo ognjišče.

Drevje, ki je svojčas stalo na griču, so posekali in bo porabiti za stavbo. Dvorišče krog kože do ploča je bilo čisto prazno in fla so bila peščena. Le tam, kjer je studenec posihaval v pesek, je rastle gosto zeleno mahovje, praprut in nekaj grmičja. Zunaj ploča, pa trdo ob njem, je bilo drevje zelo gosto — pregosto za brambo, sta pravila kapitan in graščak, — samo borovje, proti obali pa je stalo poredko hrastovje.

Zato ni čuda, da deluje davčni vijak s vso paro, da rastejo davki, take in vsakovrstne pristojbine od dneva do dneva v strahovite višine in da se narod trese v strahu in obupu pred strašno draginjo. Keč je mar ministrom, kako drugi ljudje žive, davno so že pozabili, da je v naši državi pa sto in sto tisoč ljudi, ki s svojimi krvavo in naporno prisluženimi mesečnimi dohodki niti približno ne dosežejo njih dnevne plače. Če jih kdo spomni, da je ogromno število takih ljudi v državi, da ti ljudje za svoje težko delo prosijo in zahtevajo vsaj toliko plače, da se lahko skromno preživijo, pa pravijo da je treba štediti, in če se to ne pomaga, se pa lačni, nagi in bosi siromaki razupijejo kot uporniki, nezadovoljneži, nehvaležniki ali pa na kratko kot brezpravna raja.

Za sebe znajo ministri takoj rešiti vprašanje draginje. Cim večja je, tem globlje segajo in zagrabijo v državno blagajno. S tem je draginja za njih rešena in to vse brez parlamenta in brez kontrole. Take samopašnosti in samovoljnosti svet še ni videl drugje, kot v absolutizmu Bizanca in orientu.

To, kar si ministri na tak način grabijo, še seveda ni vse. Imamo še celo vrsto visokih državnih činiteljev, diplomatov, zastopnikov, konzulov, raznovrstnih šefov misij, in komisij, raztrešenih po celem svetu, ki požirajo enake ali pa še večje svote in vse, kar se odirga državi, ubogemu, izčrpanemu narodu, nalagajo te prepite in prepolne pijavke v tujih bankah, da lahko svoje grabežljive prste kopajo v zdravi, zlati valuti.

O teh stvareh oblastniki ne govorijo radi, velikanske izdatke prikrijevajo, svoje masne plače in nakupičeno bogastvo zatajujejo, samo da ne bi sestranski narod spoznal, in da ne bi končno zahteval, da se v tujini nakopičena bogastva raznih veljakov in prvakov zasežejo v krije raznih primanjkljajev, pri katerih je narod popolnoma nedolžen.

## Demokratski uradniki proti ubogemu ljudstvu.

Glavar Pirkmaier in pokrajinska uprava ukini tržišče pri Sv. Barbari v Halozah.

Ubogim Haložanom priraste vsako leto premalo živeža, da bi se mogli s tem preživeti, kar jim priraste na njih njičah. Ne samo revni viničarji, tudi posestniki morajo kupovati zrnje in druga živila ali pa zamenjavati za vino.

Občina Sv. Barbara v Halozah je dobila leta 1877 od namestništva v Gradcu dovoljenje za tržišče. Vsako nedeljo so pripeljali poljanci iz Dravskega polja koruzo, pšenico, rž, ječmen, oves, pšeno, krompir, fižol, čebulo in enake vrste živila na tržišče pri Sv. Barbari. Bratje Hrvatje pa so pripeljali na vozovih meso: svinjsko, goveje, telečje in ovčje. Sekali so ga za 4 do 6 K pri 1 kg ceneje kot do-

Hladni večerni veter je žvižgal skozi spranje in nas je posipaval z drobnim peskom. Oči, usta, ušesa, — vse nam je napolnil pesek. Pesek je vrel v studenčnici, pesek smo zajemali iz naših skled in kročnikov in ga grizli s kruhom in svinjetino. — In ker koča ni imela pravega dimnika, ampak le luknjo v strehi, koder je le malo dima našlo svoje pot, nas je nadlegoval še tudi dim, ko smo zakurili, in nas bodel v oči in ščegetal po grlu.

In da je bilo še udobneje v naši koči, je nosil Gray svoj obraz zavrt v povove, zaradi rane, ki so mu je vsekali uporniki pri njegovem pobegu, in ubogi stari Tom je ležal ob steni mrtev, pokrit z zastavo —

Če bi bili smeli sedeti brez dela, gofovo bi se nas bila lotila globoka otožnost in pobitost.

Pa kapitan Smollett ni bil človek, ki bi bil koga pustil lenariti. Sklicel nas je in postavil predse ter odkazal vsakemu svoje delo. Pred vsem je razdelil stražo. Zdravnik, Gray in jaz smo imeli prvo, graščak, Hunter in Jack pa drugo stražo. Dasiravno smo bili strašno trudni, sta morala 2 ven v gozd po drva, dva pa kopati —

mači mesarji (1 židov). Ljudje, ki niso prijatelji ubovega haloškega ljudstva, so se pritožili na ptujsko okrajno glavarstvo. In glejte! Okrajni glavar Pirkmaier je sporazumno s pokrajinsko upravo ugodil zahtevi bogatih mesarjev in drugih izžemalcev ljudstva, ter je prepovedal tržišče pri Sv. Barbari, oziroma je izdal prepoved, da Hrvatji ne smejo sekati mesa. S tem se je okrajno glavarstvo postavilo na stališče, da smejo židovi in verižniki brezsrčno izmозgavati uboge ljudi. Občina je imela od tržišča lepe dohodke, tudi te je okrajno glavarstvo s to prepovedjo odgrizlo. Pritožbe, katero je novi župan barbarske občine vložil na politično oblast, pa še do danes niso rešili.

Barbarčani so nato na lastno roko povabili Hrvatje na tržišče k Sv. Barbari. In kaj se je zgodilo? Orožniki so z odlokom okrajnega glavarstva v roki odganjali Hrvatje. Kupovali smemo torej samo pri židovu ter njemu sorodnih ljudeh. Tako je glavarstvo uničilo tržišče za Haloze, ki je obstajalo že davno poprej, ko je okrajni glavar trgal hlade po šolskih klopih.

Suša je ubogo haloško ljudstvo itak pritirala na prag — lakote. Sedaj pa se pride politična oblast in nam odganja one, ki so po ceni pripeljali Haložanom živež. Politični uradniki, ki so vse to povzročili, zaslužijo, da pridejo na zatožno klop. V Mariboru in Ptujju obsojajo uboge viničarke, da prinesejo na trg mleko in ga za par kronic dražje prodajajo, kakor rdeča gospoda —določil, a politični uradniki pa smejo s takimi ukrepi nezakonovno povzročiti draginjo za živila ubovega ljudstva. Glavar Pirkmaier pa bo seveda za ta in enake svoje „ljudomilne“ čine zahteval zaupnice od naših občin.

Kje je pravica? Ima li zavezane oči?

Dost.ured.: Našim Haložanom priporočamo, da se obrnejo s posebno vlogo na pokrajinsko upravo in celo zadevo naznanijo našim poslancom. Občina pa naj zahteva nujno rešitev priziva.

## Kako bodo zamašili luknje?

(Dopis našega prijatelja.)

V listih sem čital, da izkazuje državni proračun naše države okoli 1000 (en tisoč) milijonov primanjkljaja. To se pravi: Sedanji demokratsko-radikalno-samostojni ministri so taki gospodarji, da jim ni kmalu para. Če bi mi kmetje in obrtniki na ta način gospodarili v naših gospodarstvih, bi vsakemu v par letih zapel boben in birič bi nas izlicital. Mi pa moramo s svojimi otroci in še sami, detudi smo stari in betežni, se truditi od zore do mraka, v vročini in mrazu si pridlovati svoj kruhek.

Cital sem, da bo znašal primanjkljaj v državnem gospodarstvu okrog 1000 milijonov dinarjev. Torej nima davčni denar, ki ga iz nas s tako silo iztisnejo, pod sedanjo profiljudsko

grob za Toma. Zdravnika je imenoval za našega kuharja, mene je postavil za vratarja, on sam pa je hodil od enega do drugega, nam delal dobro voljo in pomagal, kjer je bilo treba.

Od časa do časa je prišel zdravnik k vratom, da je ušel dimu, ki mu je legal na prsi in ga žgal v oči. — Vsakokrat je imel prijazno besedo za mene

„Tale kapitan Smollett“, je dejal, „je boljši — mnogo boljši — ko jaz. In to nekaj pomeni, ako jaz tako povem!“

Nekoč je prišel in tiho sedel poleg mene. Pa je djal glavo po strani, me pogledal in rekel:

„Ali je tisti Gunn pri zdravi pameti —?“

„Ne vem, gospod zdravnik, sem mu odgovoril. „Skoraj bi rekel, da — ne!“

„Če bi bilo o tem kaj dvoma, bi jaz dejal, da je!“ je odgovoril zdravnik.

(Dalje prihod.)